

SUUS 06.11.2024

618/00.04.01.00/2023

Mer information:

bildningsdirektör Mikael Flemmich, tfn 040 733 0264

stadsjurist Lena Filipsson-Korento, tfn 050 354 0121

fornamn.efternamn@grankulla.fi

Bakgrund

Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola (VNF) är en svenskspråkig samkommun som äger och upprätthåller folkhögskolan. VNF erbjuder ettåriga studielinjer, som förbereder de studerande för såväl fortsatta studier som för arbetslivet. Dessutom erbjuder folkhögskolan kortkurser av olika slag.

Till samkommunen hör enligt gällande grundavtal följande kommuner och städer:

- Raseborg (56,26 %),
- Kyrkslätt (12,5 %),
- Hangö (9,38 %),
- Ingå (9,38 %),
- Grankulla (3,12 %),
- Esbo (3,12 %),
- Vanda (3,12 %) och
- Sjundeå (3,12 %).

Inom parentes respektive ägares andel i enlighet med grundavtalet.

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik behandlade på sitt möte 29.11.2023 § 77

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&iid=2023385-10>

Grankulla stads utträde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola och beslutade bordlägga ärendet tills dess att Västra Nylands folkhögskolas extra ägarmöte 12.12.2023 hållits.

Stadsdirektören beslutade dock med sitt beslut 08.12.2023 § 65 ta upp ärendet till stadsstyrelsens behandling och stadsstyrelsen beslutade 11.12.2023 § 212

(<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&iid=2023426-6>) föreslå för fullmäktige att Grankulla stad utträder ur samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola fr.o.m. 01.01.2025, ifall medlemsavgiften för 2024 stiger med över 10 procent eller Grankulla blir tvungen att delta i finansieringen av investeringar. Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag (STF 18.12.2023 § 75, <https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&iid=2023428-1>).

Konstateras kan att Esbo stad fattade ett motsvarande beslut som Grankulla, medan Hangö, Kyrkslätt och Vanda beslutade utträda ur samkommunen.

På VNF:s extraordinarie bolagsstämma 20.03.2024 godkändes den ändrade budgeten och man återgick till år 2023 nivå för medlemskommunernas

betalningsandelar, 80 000 euro. Dessutom konstaterades att folkhögskolan inte kommer att an hålla om kapital för investeringar av medlemskommunerna.

Därmed kan man konstatera att de villkor stadsfullmäktige ställt för utträde ur samkommunen inte uppfyllts. I enlighet med 39 § i kommunallagen hör det till stadsstyrelsen att svara för beredningen och verkställigheten av fullmäktiges beslut.

Grundavtalet och processen med förnyandet av det

Efter besluten om utträde ur samkommunen höll VNF en samkommunsstämma där man bildade en arbetsgrupp bestående av tjänsteinnehavare från medlemskommunerna för att formulera ett nytt grundavtal. Grundavtalet godkändes av VNF:s styrelse 27.05.2024 och skickades till medlemskommunerna för godkännande 29.08.2024. Grundavtalet version 1 som **bakgrundsmaterial**.

Den största förändringen i grundavtalet gäller kommunernas rösträtt vid samkommunsstämman. Enligt det nya grundavtalet har ingen enskild kommun absolut majoritet, utan rösterna fördelas enligt följande

Raseborg	40 %	4 röster
Ingå	30 %	3 röster
Esbo	10 %	1 röst
Grankulla	10 %	1 röst
Sjundeå	10 %	1 röst
Totalt	100 %	10 röster

Då Raseborgs stadsstyrelse behandlade ärendet framkom att stadsstyrelsen inte var beredd att godkänna grundavtalet som sådant. Stadsstyrelsen beslutade 7.10.2024 (§ 347) ge följande utlåtande om grundavtalet:

- att skrivningen i § 3 vidhålls vid den ursprungliga formuleringen *Samkommunens uppgift är att bedriva sådan folkhögskoleverksamhet som gällande lagstiftning om folkhögskolan möjliggör. Folkhögskolverksamheten får inte bedrivas i avsikt att uppnå ekonomisk fördel för samkommunens medlemskommuner.*
- att skrivningen i § 5 får tillägget; vid beslut med ekonomiska följder krävs 2/3 majoritet för beslut.

Sjundeå kommunfullmäktige hade då redan godkänt det nya grundavtalet (2.9.2024 § 59), liksom Ingå kommunfullmäktige (9.9.2024 § 36).

I Esbo och Grankulla avbröts då beredningarna för godkännande av grundavtalet. Konstateras kan att Grankulla inte skulle varit berett att godkänna grundavtalet i och med att det inte uppfyllde kraven i 56 § kommunallagen.

Esbo stadsstyrelse beslutade 28.10.2024 § 261 föreslå för fullmäktige att Esbo stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola från och med 1.1.2026 [Kaupunginhallitus Pöytäkirja 28.10.2024/Pykälä 261 | Dynasty tietopalvelu : Espoon kaupunki](#)

Esbo stadsfullmäktige torde fatta beslut om saken vid sitt möte 11.11.2024.

I diskussionerna inom arbetsgruppen har framkommit att det råder oenighet beträffande båda de stadganden som Raseborg har krävt ändring i. Utkast till grundavtal version 2 som **bakgrundsmaterial**. Ingen representant i arbetsgruppen har i detta skede varit beredd att föra denna version vidare för godkännande.

I och med att det för hållande av samkommunsstämma krävs närvaro av minst 2/3 av medlemmarna och dessa ska företräda minst 2/3 av det sammanlagda röstetalet, kan samkommunsstämma inte hållas utan Raseborgs närvaro. Om man då ytterligare för beslutsfattande går med på Raseborgs krav, kan ekonomiska beslut inte fattas emot Raseborgs vilja, vilket samtidigt innebär att övriga medlemskommuners möjligheter att påverka beslutsfattande minskar radikalt. I praktiken ger detta Raseborg möjlighet att fortsättningsvis ensamt besluta om samkommunens ärenden, vilket var bakgrunden till missnöjet som föranledde beslut om utträde hos övriga medlemskommuner. Konstateras kan att formuleringen ”ekonomiska beslut” dessutom är svårtolkad.

Risker med att Grankulla stannar kvar i samkommunen

Eftersom samkommunen fr.o.m. 01.01.2025 har färre ägarkommuner än tidigare, stiger de kvarvarande ägarkommunernas andel av grundkapitalet. Grankulla stads tidigare andel av grundkapitalet var 3,12 % (12 773,43 €) och andelen stiger nu till 4,16 % (21 041,43 €). Ifall Esbo besluter utträda stiger Grankullas andel ytterligare.

I stadens utlåtande till samkommunens budget för 2025 och ekonomiplanen för 2026–2027 (STS 21.10.2024 § 144) konstaterades att det finns risk för samkommunens medlemskommuner att få tilläggskostnader utan att i samband med godkännande av budgeten veta hur stor kommunens andel i så fall kan bli. Skolan har en längre tid lidit av ett minskande studerandeunderlag och bristen på studerande, minskande intäkter samt minskande statsandelar medför att kvarstående medlemmar i samkommunen troligen kommer att vara tvungna att betala större andelar för att täcka samkommunens verksamhetsunderskott. Statsandelarna har hittills varit ca 50 % av budgeten, en väldigt stor andel, och sjunker då studerandeantalet antagligen kommer att sjunka ytterligare. Därtill torde fastigheternas renoveringsbehov belasta samkommunens ekonomi ytterligare.

<https://kauniainen10se.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024530-11>

Ifall Esbo utträder ur samkommunen skulle de kvarvarande medlemskommunerna vara Raseborg, Ingå, Grankulla och Sjundeå. Grankulla skulle då befinna sig geografiskt avsides i förhållande till de andra medlemskommunerna samt skolans verksamhetsställe i Karis. Folkhögskolan lider dessutom av ett sviktande studerandeantal. År 2023 hade skolan i snitt 0,5 studerande med hemort Grankulla. En studerande från Grankulla kan även i fortsättningen studera vid VNF, oberoende av huruvida Grankulla är ägarkommun eller inte.

Motsvarande argument för ett utträde har förts fram i beredningen till stadsfullmäktige 18.12.2023 § 75.

<https://kauniainen10se.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023428-11>

Utträde ur samkommunen fr.o.m. 01.01.2026

På basen av ovanstående utmaningar för samkommunen, samarbetssvårigheterna mellan samkommunens medlemmar och Grankullas position i synnerhet ifall även Esbo utträder ur samkommunen, föreslås att

Grankulla utträder ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola fr.o.m. 01.01.2026.

Enligt 62 § i kommunallagen sker utträde vid utgången av ett kalenderår, sedan medlemskommunen har anmält utträdet minst ett år tidigare. Enligt grundavtalet betalas till kommunen vid utträde genom beslut av samkommunsstämman kommunens andel av grundkapitalet eller en del därav. Ersättningen för grundkapitalsandelen betalas under 10 år.

Av tidtabellsmässiga och ekonomiska skäl föreslås att beslut om utträde behandlas i stadsfullmäktige 16.12.2024. I beredningen beaktas beslutsfattandet i Esbo.

Bildningsdirektör Mikael Flemmich:

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik föreslår för stadsstyrelsen att stadsstyrelsen konstaterar att förutsättning för utträde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola inte föreligger från och med 1.1.2025.

Därtill föreslår svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att fullmäktige beslutar att Grankulla stad utträder ur samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola fr.o.m. 1.1.2026.

Beslut:

Bakgrundsmaterial:

Västra Nylands folkhögskolas grundavtal med ändringar, version 1
Västra Nylands folkhögskolas grundavtal med ändringar, version 2

Distribution:

Stadsstyrelsen